

Bijlage Enquêteresultaten onbedoeld achterblijven operatiemateriaal

Er is een enquête (december 2023) uitgezet onder beroepsgroepen op de OK om te inventariseren welke methoden er gebruikt worden in de Nederlandse praktijk om het onbedoeld achterblijven van operatiemateriaal te voorkomen. Er hebben 288 personen de enquête ingevuld.

Algemene informatie

Respondenten (N=288)	N (%)
Functie	
- Operatieassistent	268 (93)
- Leidinggevende OK	8 (2.8)
- Kwaliteitsfunctionaris OK	7 (2.4)
- Anders	5 (1.4)
Ervaring in functie	
- In opleiding	20 (7)
- < 2 jaar	20 (7)
- 2-5 jaar	41 (14)
- 6-10 jaar	28 (10)
- > 10 jaar	179 (62)

28% van de respondenten is minstens één keer betrokken geweest bij een incident waar er bij een chirurgische ingreep onbedoeld operatiemateriaal is achtergebleven.

Van de respondenten is 95% op de hoogte dat de OK een protocol heeft om instrumenten, gazen, disposables en/of hechtnaalden te tellen. De overige 5% geeft aan geen protocol te hebben, alleen protocol te hebben voor bijvoorbeeld alleen instrumenten, of niet op de hoogte te zijn.

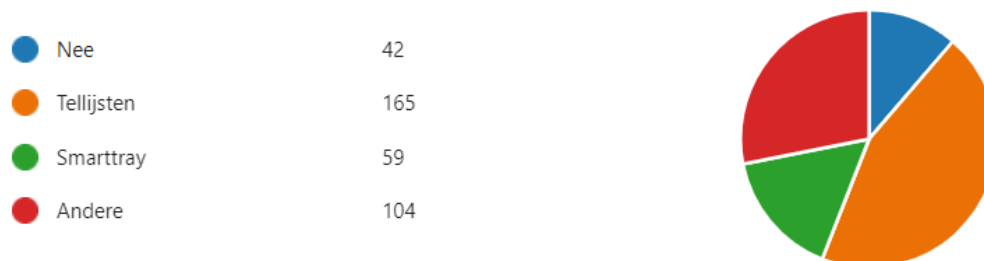
Tellen van materiaal

Het meest getelde materiaal in de praktijk is:

1. Hechtnaalden (87% van respondenten telt altijd)
2. Gazen (85% telt altijd)
3. Disposables (63% telt altijd; 21% telt nooit)
4. Instrumenten (43% telt altijd)

Op de vraag of er hulpmiddelen gebruikt worden bij het tellen, antwoordden de 286 respondenten (Figuur 1):

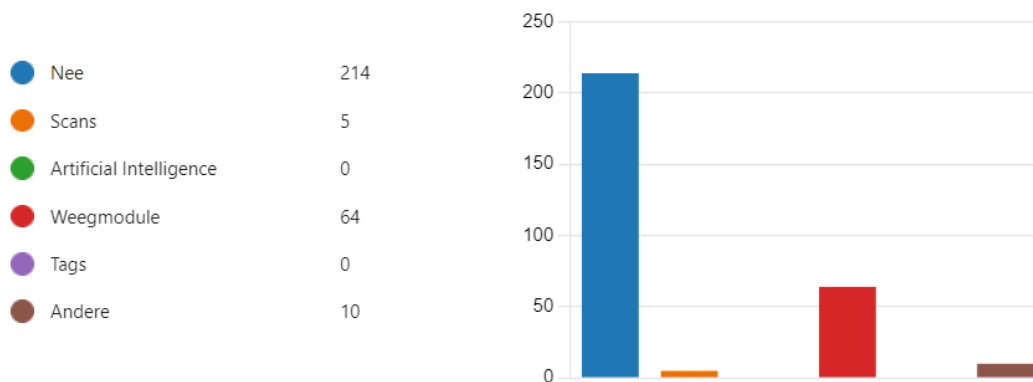
Figuur 1 Gebruik van hulpmiddelen bij tellen



Andere hulpmiddelen genoemd waren gazenrekken, smartboards of telborden, naaldendoosjes, gazentelzakken.

Op de vraag of er alternatieven werden gebruikt voor het tellen van materialen, werd het volgende geantwoord (Figuur 2):

Figuur 2 Alternatieven voor het tellen



Het tellen van **instrumenten** gebeurt meestal door één (40%) of (minimaal) twee personen (44%). Volgens 8% van de respondenten wisselt het aantal personen dat telt, afhankelijk van de ingrepen of bij afwijkingen. Een klein deel (4%) telt helemaal niet of gebruikt een andere methode.

Het tellen van instrumenten gebeurt aan de hand van lijsten of formulieren, wegen, setbeschrijving, smart tray, controle van de netten, via de computer of een whiteboard. Er wordt ook handmatig geteld zonder hulpmiddelen.

Het tellen van **gazen** gebeurt volgens 99% van de respondenten met (minimaal) 2 personen.

Methodes van gazen tellen zijn handmatig tellen door het uitstallen op een bord, de tafel of op een kleedje (soms ins sets of met telkaartjes), bewaren en tellen van verpakkingen en stickers, gazen ophangen aan een rek, noteren op een whiteboard of in het patiëntensysteem/EPD, contraststrook of looddraad per gaas laten zien, een telformulier, met telzakken of gazenemmers, of d.m.v. vlinderen.

Het tellen van **disposables** gebeurt vaak door twee personen (84%), en in mindere mate (9%) door één persoon. Een klein deel (7%) zegt disposables nooit te tellen.

Methodes om disposables te tellen komen veel overeen met de methodes om instrumenten en gazen te tellen: het tellen van verpakkingen, telformulieren gebruiken, noteren op een whiteboard, telbord of in het EPD.

Het merendeel (87%) telt **hechtnaalden** met twee personen, 11% telt met 1 persoon, en 2% telt hechtnaalden helemaal niet.

Er wordt meestal handmatig geteld met behulp van naaldendoosjes, een telformulier of het tellen van verpakkingen van hechtingen als controle. Vaak is registratie weer op een whiteboard of EPD.

Van de respondenten vindt 91% het zinvol om kleine naalden (prolene 6.0-8.0) te tellen. Degenen die het niet zinvol vinden, geven aan dat het bij grote hoeveelheden naalden niet uit te voeren, dat er vaak niets wordt gedaan als een kleine naald achterblijft of dat ze niet vindbaar zijn.

52% geeft aan dat er **consequenties** zijn wanneer de kleine naalden incompleet zijn. In overleg met de chirurg wordt er vaak een notitie gemaakt in het patiëntendossier en soms wordt doorlichting ingezet.

Uitzonderingen op tellen

De meest genoemde uitzondering waarbij niet geteld wordt, zijn ingrepen waarvan men zeker is dat er niets achterblijft. Dan telt 72% de instrumenten niet, en 98% de gazen niet, en 70% de disposables niet.

Andere respondenten geven aan dat er op de afdeling een 'niet tellen' protocol is, dat er in bepaalde spoedsituaties niet geteld wordt, of dat er geen uitzonderingen bestaan en er altijd geteld of gewogen wordt.

Van de 286 respondenten geeft 58% aan altijd al het (kleine) materiaal te tellen. Dopjes (30%) en diathermiepinnetjes (22%) worden het vaakst overgeslagen in de telling (Figuur 3).

Figuur 3 (Klein) materiaal dat nooit wordt geteld.

